Večernji list

moja zemlja

MAGAZIN ZA POLJOPRIVREDU

BROJ 8 / **LISTOPAD 2012.** / CIJENA **19,99 KN**

KAKO POČETI – PČELARSTVO
UZGOJ PČELA JE I KAO HOBI OZBILJAN POSAO

GOVEDARSTVO U RH
SVE MANJE JE MLIJEČNIH KRAVA

BRLOŠIĆ: JAKOVINA PRIČA BAJKE

PREDSJEDNIK HPK O TRENUTAČNOJ SITUACIJI U POLJOPRIVREDI I MJERAMA KOJE NAJAVLJUJE RESORNI MINISTAR

01012
9 771848 404008

BOŽIĆNA DRVCA
Danci izvoze i zarađuju milijardu kuna

TEKST
LUKA CAPAR
FOTO:
PHOTOS.COM,
HAGMD

Agrometeorološka istraživanja ne pomažu samo onima koji su vezani uz zemlju, nego i političarima

“
Kod nas se nedovoljno koriste sezonske prognoze

SVE SU POVOLJNIJI VREMENSKI UVJETI ZA UZGOJ CRNIH SORTA VINOVE LOZE U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ, A U BLIŽOJ BUDUĆNOSTI U GORSKOJ HRVATSKOJ MOĆI ĆE SE UZGAJATI PRIMJERICE JABUKE

Nedavne suše koje su utjecale na urod poljoprivrednih kultura te snažan mraz i niske temperature koji su prošle zime uništili veliki dio usjeva primorali su poljoprivrednike da sve češće slušaju agroprognozu i traže savjete agrometeorologa.

Agrometeorološka istraživanja ponajprije mogu pomoći modernoj poljoprivredi u proizvodnji hrane, jer je strateško pitanje svake zemlje kako osigurati dovoljno hrane za prehranu svog stanovništva, osobito ako se zna da više od milijardu ljudi u svijetu gladuje. Veliki je nerazmjer između razvijenih i nerazvijenih država. Primjerice, jedna zapadnoeuropska četveročlana obitelj troši oko 300 puta više novca za hranu nego jedna šesteročlana afrička obitelj. Sve smo više svjedoci klimatskih promjena, a biljni svijet prvi reagira na te vremenske i klimatske turbulencije. Tako se primjećuje sve raniji početak vegetacije u proljeće kao i ranije dozrijevanje plodova u jesen. Praćenjem i proučavanjem pojedinih razvojnih faza biljaka, kao što su nicanje, listanje, cvjetanje, zrenje, berba i sl., bavi se jedna druga agrometeorološka znanstvena disciplina – fenologija. Kod nas se u okviru agrometeorologije provode i istraživanja zaštite šuma od požara. Znamo da su od požara na otvorenom, osim šuma, ugrožene i voćarske, vinogradarske i poljodjelske kulture.

Načelnica Odjela za agrometeorologiju Državnog hidrometeorološkog zavoda i predsjednica Hrvatskog agrometeorološkog društva dr. sc. Višnja Vučetić objašnjava kako rezultati agrometeoroloških istraživanja, kao što su utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju i potencijalna opasnost od požara raslinja, mogu pomoći poljodjelcima, maslinarima, vinarima, stočarima, šumarima, ribarima i vatrogascima. No, mogu pomoći i političarima koji odlučuju o strateškom planiranju na dulje razdoblje u proizvodnji hrane i zaštiti šuma i drugog raslinja od požara ne samo na priobalju nego u cijeloj Hrvatskoj.

– Stručnjaci raspolažu s egzaktnim rezultatima koji upućuju na produljenje vegetacijskog razdoblja, te mogućnost promjene asortimenta na određenim područjima. Na primjer, sve su povoljni vremenski uvjeti za uzgoj crnih sorta vinove loze u kontinentalnoj Hrvatskoj, a u bližoj budućnosti u gorskoj Hrvatskoj moći će se uzgajati primjerice jabuke. Pomoću agrometeoroloških modela, sezonskih prognoza i scenarija klimatskih promjena moguće je procijeniti prinose pojedinih poljodjelskih kultura (kukuruza, pšenice, ječma i sl.), voćaka, maslina i vinove loze u jednoj sezoni ili pak do kraja stoljeća. Dakle, ulaganjem u agrometeorološka istraživanja dobile bi se pravodobne agrometeorološke informacije koje bi se višestruko isplatile za opću dobrobit hrvatskog razvoja: u proizvodnji hrane, u zaštiti šuma od požara, očuvanju okoliša i prirode, što bi pak unaprijedilo turističku ponudu i pokrenulo gospodarski razvoj – kaže Vučetić.

VEĆ 22 GODINE OBJAVLJUJU SE AGROMETEOROLOŠKE PROGNOZE DHMZ-A NA RADIJU, A OSAM NA INTERNETU I TV-U

Moderna agrometeorologija kod nas se počela razvijati usporedno s meteorologijom prije stoljeće i pol. Povezuje se s osnivanjem Kraljevskoga gospodarskog i šumarskog učilišta u Križevcima 1860. godine. No, iako ima već dugu tradiciju, još nisu sve njene mogućnosti dovoljno prepoznate u široj javnosti.

– Popularizaciji agrometeorologije pridonijela je i vaša rubrika „Agrometeorologija" u prilogu Vrt Večernjeg lista koja je izlazila desetak godina krajem prošlog stoljeća. Danas objavljujemo popularno-stručne članke u nekoliko specijaliziranih poljoprivrednih časopisa posebice za maslinarstvo. Već 22 godine redovito se objavljuju agrometeorološke prognoze Državnog hidrometeorološkoga zavo-

Skratila se duljina zrenja

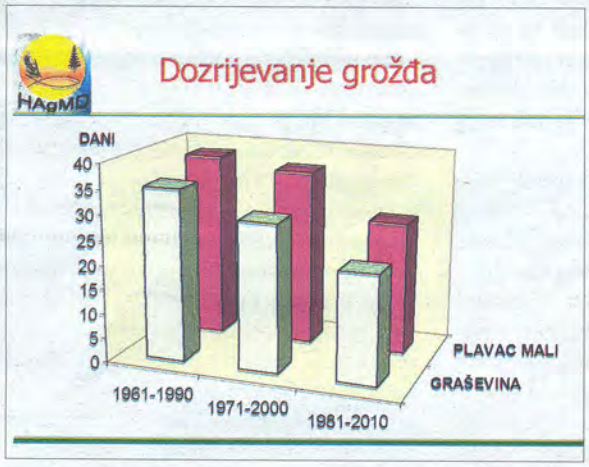

Od 1961. do 1990. našim najpoznatijim sortama vinove loze graševini i plavcu malom trebalo je oko 35 do 38 dana da dozore. No, posljednjih 30 godina duljina zrenja skratilo se i za dva tjedna. Sada u vrlo kratkom razmaku, gotovo istodobno, dozrijevaju rane i kasne sorte vinove loze.

da na radiju, a osam godina na internetu i televiziji. Prema informacijama koje sam skupila, jedini smo u Europi, a možda i u svijetu, gdje se redovito prikazuju prilozi o agrometeorološkoj prognozi na televiziji dva puta tjedno, što je uvelike pospješilo njezinu prepoznatljivost u javnosti. Mnogi ljudi zovu nas i traže detaljnije agrometeorološke prognoze ili informacije o konkretnim slučajevima, a kada se pojavi neka elementarna nepogoda takvi su upiti učestaliji. Ali ima i zgodnih situacija. Ako traje dulje sušno razdoblje, neprestano nas pitaju kad će pasti kiša, ali čim padne obilnija kiša ili malo dulje traje, odmah nas zovu kada će prestati – ističe Višnja Vučetić. Predsjednica Hrvatskog agrometeorološkog društva kaže da se kod nas najčešće koristi kratkoročna agrometeorološka prognoza tjedan dana unaprijed, a na internetu je dostupno praćenje sušnih i kišnih razdoblja za područje Hrvatske. No, još uvijek se u praksi kod nas nedovoljno koriste sezonske prognoze za potrebe poljoprivrede ili rezultati istraživanja primjerice utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju.

– Ove godine držala sam predavanje upravo o klimatskim promjenama i prinosima kukuruza na jednoj radionici za poljoprivrednike u Južnoafričkoj Republici. Rezultati kod nas pokazuju skraćivanje vegetacijskog razdoblja kukuruza do mjesec i pol dana uz smanjenje prinosa kukuruza i do 25 posto do kraja 21. stoljeća, što bi moglo uzrokovati gospodarske gubitke oko 55 milijuna dolara. To su gubici samo za jednu poljodjelsku kulturu, a gdje su još ostale kulture. Velika se pozornost u afričkim državama, posebice Komisije za agrometeorologiju Svjetske meteorološke organizacije, posvećuje razvoju agrometeorologije i primjeni sezonskih prognoza u poljoprivredi, tj. u predviđanju nastupa kišnih i sušnih razdoblja jer o tome izravno ovise prinosi poljodjelskih kultura. Razvijene zapadnoeuropske države i Sjedinjene Američke Države uvelike se koriste agrometeorološkim informacijama i u svojim nasadima obavljaju agrometeorološka mjerenja – naglašava Vučetić i dodaje kako se na osnovi toga poduzimaju odgovarajuće agrotehničke mjere – gnojidba, prskanje protiv biljnih bolesti i štetnika, navodnjavanje te planiraju datumi sjetve, berbe ili žetve. Ništa ne prepuštaju slučaju nego strogo planiraju svoju poljoprivrednu proizvodnju.

Stručnjaka koji se bave agrometeorološkom djelatnošću u užem smislu ima vrlo malo kod nas, samo troje, ali i u svijetu je to rijetko zanimanje. Stoga je bilo vrlo važno da se znanstvenici i stručnjaci meteorološke, agronomske i šumarske struke, koji se bave izravno ili neizravno agrometeorologijom u raznih ustanovama, kao što je Državni hidrometeorološki zavod, Geofizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Agronomski fakultet, Šumarski fakultet, Visoko gos-

25%

MANJI PRINOSI KUKURUZA I SKRAĆIVANJE VEGETACIJSKOG RAZDOBLJA NA MJESEC I POL ČEKA NAS DO KRAJA 21. STOLJEĆA

podarsko učilište u Križevcima i dr., međusobno udruže i da zajednički djeluju.

– Na Skupštini je 24 osnivača osnovalo Hrvatsko agrometeorološko društvu 13. lipnja 2012., a još smo primili i 11 članova, te društvo ukupno ima 35 članova. Prije tjedan dana i službeno smo registrirani. U radu imamo veliku potporu i međunarodne zajednice, na primjer Komisije za agrometeorologiju Svjetske meteorološke organizacije. Društvo sudjeluje i u osnivanju Globalne federacije agrometeoroloških društava. Hrvatsko agrometeorološko društvo prvo je takvog tipa u jugoistočnoj Europi, četvrto u Europi i 12 na svijetu. Svi su naši članovi visokoobrazovani, a među nama su tri magistra znanosti i 12 doktora znanosti, od čega su tri docenta i pet sveučilišnih profesora – objašnjava Vučetić. Ističe kako su udružili iskustvo, entuzijazam i mladost, jer među njima je i 15 mladih stručnjaka, ali su nažalost mnogi od njih i nezaposlenih, a agrometeorologija i te kako treba njihov doprinos. Žene su u društvo ravnopravno zastupljene – ima ih šesnaest.

– Smatram da to najbolje pokazuje koliku smo količinu znanja iz agrometeorologiji skupili na jednom mjestu. Želja nam je širiti u javnost agrometeorološke spoznaje i rezultate do kojih smo došli istraživanjima. To su primjerice utjecaj klimatskih promjena i ekstremnih vremenskih i klimatskih nepogoda na poljodjelstvo, maslinarstvo, vinarstvo, šumarstvo, stočarstvo i ribarstvo, ali i koje mjere prilagodbe trebaju naši korisnici provoditi da bi se ublažile posljedice klimatskih promjena. Planiramo već tijekom ove zime započeti s radionicama i seminarima za poljoprivrednike tako da se povežemo s poljoprivrednim udrugama. No, važno je da i donositeljima političkih odluka isto pomognemo u njihovu planiranju proizvodnje hrane i zaštiti od požara raslinja jer Hrvatska kad je o tome riječ trpi velike gospodarske štete. Stoga to još jednom pokazuje da je vrlo važno da se meteorološka, agronomska i šumarska struka još bolje interdisciplinarno povežu, a upravo je prvi korak u tome poduzelo i Hrvatsko agrometeorološko društvo – zaključuje načelnica Odjela za agrometeorologiju Državnog hidrometeorološkog zavoda.